

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 39. An Inquisitor p[ro]cedere possit co[n]tra aduocatos &
notarios patrocinantes haereticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Item penitus cauetur rescripto Urbani iv. incipiente: Licet ex oibus. §. com. p. secundo, & alio rescripto Greg. ix. incipiente: Ille humani generis. que videmus in archiuo inquisitionis Bononiensis, et curamus imprimenda in bullario litterarum Apostolicarum in fine huius operis. Idem hoc inquisitionum privilegium tradit Bernar. Comensis in lucerna verbo, Inquisitor. §. 11.

Sed hodie in questuarijs in hoc locum non habet, cum eos susceperit Concilium Trident. sess. 4. r. 2. in fine. & sess. 2. de reform. c. 9.

In ceteris tamen praeceptoribus, & nunc, & olim habet haec Emerici, seu potius Rom. Pont. doctrina, que licet de solis questuarijs loquatur, ad alios et trahenda est, cum par sit vbiq; ratio, nempe favor fidei. erit ergo idem statuendum. l. a Titio. ff. de ver. oblig. l. illud. ff. ad l. Aquil. notat Zabarel. in clem. du. §. ab olim. q. 12. in fine. de sepult. tradit Tabien. in sum. verbo, inquisitor. et Bernar. Comensis precitato loco. & notant Ioan. Andr. Gemmanus, Francus, in c. v. officium. §. com. p. secundo, de haeret. li. 6.

QVÆSTIO XXXVIII.

An Inquisitor prohibere possit laicis disputare de fide.

Ricesima octava questio est: Vtrum inquisitor possit excommunicare, vel aliam procedere contra laicos de fide catholica disputantes publice, vel priuate?

Respondemus, quod tales sunt excommunicandi, ut patet in c. Quicumque. de haere. lib. 6. §. inhihemus. vbi dicitur sic: Inhihemusque, ne cuiquam laice personae liceat publice, vel priuatum de fide cath. disputare: qui vero contrafecerit, excommunicationis laqueo innodetur: Eadem verba sunt in privilegio Alex. iv. Nouerit vniuersitas, &c. de hoc habetur plenius supra part. 1. q. 20. Vtrum liceat de fide publice disputare.

COMMENT. LXXXVII.

De materia huius questio. copiose dictum est supra par. 1. super q. 10. prater Doctorem in c. quicumque: §. inhihemus. de haeret. lib. 6. vbi de hoc agitur abunde, vide B. Thom. 2. 2. q. 10. art. 7. Alphonsum Castrum lib. 1. c. 19. de iusta haeret. punitione, et seq. & alios quos super dicta questione retuli.

QVÆSTIO. XXXIX.

An Inquisitor procedere possit contra aduocatos, & notarios patrocinantes haereticis, &c.

Ricesima nona questio est: Vtrum inquisitor possit procedere contra aduocatos, notarios, seu scriptores, praestantes haereticis, seu receptatoribus, defensoribus, ac fautoribus.

A eorundem, parociniorum, vel iuuamen, & contra eos, seu alios homines, libros, vel scripturas auctoritate Apost. seu legatorum eius factas, in quibus processus facti contra praedictos, continentur, & eos cogere quatenus tradant ei?

Respondemus, §. sic: & primo patet de notarijs, & aduocatis praestantibus praedictis parocinijs, & iuuamē: vnde in c. si aduersus. de haer. dicitur sic: Si aduersus nos terra conserget, & infra: Quia plus timeri solet, quod specialiter iniungitur, quam quod generaliter imperatur: vobis aduocatis, & scriuarijs firmiter inhihemus, ne haereticis, credentibus, fautoribus, vel defensoribus eorundem in aliquo praestetis auxilium, consilium, vel fauorem: nec eis in causis, vel in factis, vel aliquibus litigantibus sub eorum examine vestrum patrocinium praebatis, & pro ipsis publica instrumenta, vel scripta facere nullatenus attētetis. Quod si contra praescriptis, ab officio vestro suspensos perpetua vos decernimus in famia subiacere.

Et secundo patet de habitibus, processibus, seu scripturis praedictis. vnde in c. Ut commissi. de haer. lib. 6. dicitur sic: Ut commissi vobis, & infra: Nec non faciendi a quibuslibet assignari vobis libros seu quaternos, & alia scripta, in quibus inquisitiones factae, ac processus per quoscunque auctoritate sedis Apostolicae, vel legatorum eius habitum contra haereticos continentur.

Idem habetur per omnia de verbo ad verbum in praefatis litteris Apostol. Clementis, Alexand. & Urbani iv. Prae cunctis. §. nec non.

COMMENT. LXXXVIII.

Ex hac questione dua potissimum colliguntur assertiones.

Prima est: Inquisitores procedere possunt contra eos, qui haereticis, vel eorum complacitis praestant auxilium, fauorem, aut patrocinium.

Altera est: Inquisitores compellere possunt eos, qui habent processus, aut qualibet alia instrumenta facta contra haereticos, ut sibi ea assignent.

Quantum ad primam assertionem spectat, videndum est, que scripsimus supra par. 2. super c. si aduersus. de haeret. et alibi super praescriptis questionibus. secundum de partis. que hic non sunt inutiliter repetenda, & ideo altera est nunc breuiter declaranda.

Ac ante Bonifacium viij. quinquaginta sepe annis sancimus hoc ipsum de assignandis scripturis quibuslibet, & processibus factis contra haereticos. Alexand. iij. rescripto quodam incipiente: Cupientes. misso Fratribus Praedicatoribus inquisitoribus haereticis prauitatis in Lombardia, et Marebia Lanuensibus, quod ipsum vidimus in archiuo inquisitionis Bononiensis. Et paucis antea diebus qua haec scriberemus ex Assisio allatum est idem authenticum rescriptum missum Fratribus Minoribus ab eodem Alexand. iij. in quo plenius quaedam continentur. ea vero pars, qua de hoc disserit, quia huic loco lucem est allatura, transferenda huc fuit. habet ergo ita.

Alexander Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filijs Fratribus de ordine Minoru

Inquisitoribus haereticae prauitatis in administratione sancti Francisci, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

CVPIENTES, vt inquisitionis negotium contra haereticam prauitatem sollicitudini vestre committatur ad Dei gloriam, & augmentum fidei catholicae, in vestris manibus feliciter perpetuetur, compellendi appellatione remota per censuram Ecclesiae iustitiam per vos, vel per alios, quos ad hoc idoneos, vos, vel alter vestrum duxeritis eligendos omnes illos, qui scripta, vel instrumenta inquisitionis, vel ad eius officium pertinentia, per quoscumque haecenus facta, ac etiam faciendae contra haereticos, credentes, receptatores, fautores, seu defensores eorum habent, vel habuerint, vt ea sine cuiuslibet difficultatis, seu dilationis dispendio, vobis, vel alteri vestrum exhibeant, &c. auctoritate praesentium, vobis, & cuiuslibet vestrum contredimus facultatem. haec ibi. Huius etiam privilegij meminit Gemianus, Franchus, & alij in c. vt commissi. de heret. lib. 6. Bernardus in lucerna verbo, inquisitor. s. 2. Repertorium inquisit. verbo, libri. s. nota quod inquisitores.

Propria instrumenta contra se edenda in causa fidei

Ex hoc privilegio Perusinus, Franchus, & alij primi inferunt, & recte, in causa haereticis tenentur edere contra se Fiscali agenti propria instrumenta, ad intentionem suam, & accusationem fundandam, quaeuis regulariter de iure sit contrarium statutum, l. qui accusare. & l. vlt. cum ibi notatis per Doctores. C. de edendo. & hanc sententiam tenet Purpuratus in dit. l. sin. C. de eden. numero 20. & Nicolaus Arlatanus tract. de haeret. notabili 12. incipien. Magnificus, Joanes Roias singulari 54. incipien. Ede re instrumenta. & faciunt notata per Angelum in l. per hanc. C. de tempo. appellatio.

Item edenda egera tertium.

Rursus haec sententia, quae quis teneatur edere in causa haereticis Fiscali agenti propria instrumenta, libros, & alias quaslibet scripturas, non modo habet locum, cum agit Fiscalis contra te, sed etiam cum agit contra quemlibet alium: tu enim poteris compelli edere contra illum tertium quidquid id negotium spectans habes. ita videtur probare glossa in dicto cap. vt commissi. verbo, quibuslibet. & quamquam id glossa non sentiret, adhuc verum est favore fidei: et quia si quis contra se edere tenetur propria instrumenta, multo maiori ratione, aut saltem pari tenebitur edere contra tertium, ergo si Tertius captus pro haerese, librum haereticum, aut quid simile dedisse dicatur Sempronio, compellendus est Sempronius id non modo contra se, sed contra Tertium edere.

Item edendum quidquid iurare potest.

Denique non modo libros, & scripturas, sed quid iurare potest ad veritatem inveniendam favore fidei exhibendum est: quia dum Papa iubet, ut qualibet instrumenta exhibeantur, plane iubet, ut exhibeatur quidquid ad causam instruendam spectat: nam nomine instrumenti id intelligimus. l. i. ff. de fide instrument. itaque imagines, statuas, marmora, & similia, per quae in hac causa, aut investigari veritas, aut haberi potest, edendum est: cur autem olim ita sancitum fuerit, alibi docui, quae nunc brevitate gratia omitto.

An Inquisitor possit procedere contra scienter sepelientes haereticos in loco sacro.

Quadragesima quaestio est: Vtrum Inquisitor possit procedere contra eos, qui haereticos, credentes, receptatores, defensores, & fautores eorum praesumpserint scienter tradere Ecclesiae sepulturae.

Respondemus, sic; iuxta c. Quicumque in principio. de heret. lib. 6. vbi dicitur sic: Quicumque haereticos, credentes, receptatores, defensores, vel fautores eorum, scienter praesumpserint Ecclesiae tradere sepulturae, usque ad satisfactionem idoneam excommunicationis sententiae se noverint subiacere: nec absolutionis beneficium mereantur, nisi propriis manibus publice extumulent, & proieciant huiusmodi corpora damnatorum: & locus ille perpetua careat sepultura.

Eadem verba habentur in privilegio Alexandri iv. Nouerit, &c.

COMMENT. LXXXIX.

Vnica est conclusio, videlicet, inquisitores possunt procedere contra illos, qui haereticos, credentes, fautores, & ceteros huiusmodi tradiderint Ecclesiae sepulturae.

Duo sunt in hac quaestione breuiter tractanda. Vnum erit de priuatione sepulturae: nam sepultura carena haereticis, & qui illis fauent.

Alterum erit, quae ratio possit Inquisitores procedere contra sepelientes.

Quantum ad primum spectat de priuatione ecclesiastica sepulturae, cum textu allato hic ab Eymerio, consentit textus in c. sicut ait. de heret. vbi Alexander iii. in Concilio Lateranensi multis annis ante Alexandrum iii. haereticos, & eorum fautores, & alios similes sepultura priuauit, quod ipsum, & multi alij Romani Pontifices, aut sancti uerum, aut comprobauerunt.

Priuantur autem haeretici, eorum credentes, fautores, & ceteri Ecclesiastica sepultura multis rationibus. Primum, quoniam excommunicati discedunt, & in peccato mortali; & propterea in locis sacris non sunt sepeliendi, 13. q. 3. c. quibus.

Rursus, quoniam illi indigni sunt sepulturae, quibus orare non licet, vt late profegit B. Augustinus in lib. de cura pro mortuis gerenda: at pro haereticis orandum non est, cum consideret eos in peccato decedere. optima ergo ratione sepultura priuantur. Potissima enim causa cur ante Ecclesiam constituantur cimiteria, & defunctorum sepulchra est, vt precibus introeuntes, & exiuntes, pro illis ad Deum precibus fundant: hinc sepulchra (vt docet Augustinus praecitato loco) dicta sunt monumenta, quia monumentorum mentes, vt defunctorum recordentur.

Ita priuatio sepulturae magna poena est, & ignominia. l. unica. C. de his, qui parentes, aut lib. occid. Bald. conf. 426. incipiente: Praetermittenda. nu. 5.